

Tagasiside üleriigilise planeeringu „Eesti 2050“ ettepanekule

Täname võimaluse eest panustada planeeringu koostamisse. Oleme tutvunud planeeringu seletuskirja ja mõjude hindamise dokumentidega, millele tagasiside esitamist pikendati 10. aprillini. Allpool esitame olulisemad tähelepanekud, mis tuleb niivõrd olulise ja laia ulatusega dokumendi korral arvesse võtta.

1. Maamajandusvaldkonnad on alakäsitletud

Hõreda asustusega Eestis on maamajandus oluline maakasutusviis. Planeeringu ülesehituses ruumilise arengu eesmärkide all ei ole aru saada, kas ruumiline areng toetab maamajanduse valdkondi, sh nii metsamajandust kui ka põllumajandust. Praegune lähenemine käsitleb maapiirkonna arengut peamiselt rohevõrgustiku, väärtuslike maastike ja kuigivõrd ka väärtuslike põllumaade kaudu. Samas metsamajandus ja puiduressurssi kasutamine ei ole fookusena üldse välja toodud, kuigi tegemist on olulise maapiirkonna elatusallikaga.

2. Puit on metsarikkas riigis oluline strateegiline ressurss ja varustuskindlustuse komponent, kuid jäetud käsitlemata

Eestis on metsad strateegiline ressurss, mis mõjutab nii majandust, energiavarustust kui ka üldist riigi varustuskindlust. Metsamaa katab Eestis üle poole maismaast, millest suure osa moodustavad majanduslikult kasutatav metsamaa. See muudab metsast kriitilise komponendi riigi materiaalsete ja energiaressursside sõltumatuse tagamisel. Metsaressurss muutub eriti oluliseks kriisiolukorras, kui tarneahelad katkevad ja puitu on vaja kasutada ehitusmaterjaliks või kütteks. Seetõttu on oluline säilitada piisava pindalaga majandusmetsad, kuid seda aspekti planeeringus ei käsitleta. Juhime tähelepanu, et majandusmets või majandatav mets ei tähenda ka automaatselt, et seal raiutakse metsa, vaid on erametsaomanikele oluline nende õiguste säilimiseks ja otsustusvabaduse jaoks. Erametsaomanikke on Eestis umbes 100 000 ning mitmekesisus on ka seeläbi tagatud – liigsed piirangud suunavad

aga hoopis maad müüma, eriti kui tegemist on väiksema maaomandiga, kus piirang võib tähendada senise eluviisi lõppu.

Soovime ka vastust küsimusele, kas planeeringu koostajad on tutvunud ka teiste sarnase maahõivega ehk metsarikaste riikide analoogiliste dokumentidega ning kas ka seal on maamajandusvaldkonnad jäetud käsitlemata. Kiire otsinguga leiab näiteks Soome riiklike maakasutuse juhiste ettekande¹, kus on selgelt välja toodud, et riikliku turvalisuse ja varustuskindluse tagamisel tuleb säilitada ühtsed põllumajanduse ja metsanduse piirkonnad, mis on olulised regionaalse omavarustuse ja toidujulgeoleku seisukohalt. Kuigi ÜRP2050 seletuskirja punktis 3.1. laia riigikaitse all viidatakse kohapealse toidutootmise, energeetilise sõltumatusena jm vajadusele, on välja jäetud metsaressurss kui oluline varustuskindluse komponent.

3. Kuidas kompenseeritakse piirangud metsaomanikele, mis on tekkinud kohaliku omavalitsuse arendusotsuste tõttu?

Maahõivehierarhia uute tehisalade vähendamise skeemis jääb ebaselgeks, kuidas ja kellele kompenseeritakse heas seisus looduslikele maadele ehitamine. Üldiselt on kohaliku omavalitsuse tulubaasile arendamine, nt uute elamute ehitamine jms, soodne, samas seab see suurema koormuse loodusressursside, sh metsaomanikele, tekitades kohati vajaduse ka metsamaa kasutust oluliselt rohkem kitsendada, kui seda nõuab metsaseadus. Selliseid põhjendamata ja liigseid kitsenduste näiteid leiab üldplaneeringutes täna juba küllaga. Seega KOV võib arenduste tõttu võita, aga kannatajaks jääb metsaomanik. Seega on arenduste loomulik osa ajas püsiv kompensatsioon naaberkiinnistute omanikele, kui selliste arenduste tõttu tekivad piirangud kas läbi rohekoridoride või muude põhjuste.

4. Rohevõrgustik ning väärtuslikud maastikud praegusel kujul lisavad regulatsioonidele keerukust ning võimaldavad seada põhjendamataid ja hüvitamata kitsendusi maaomandile, mis toob kaasa erametsaomanike ebaõiglase kohtlemise

Eelmise punktiga on tihedalt seotud ka rohevõrgustikud. Rohevõrgustikku on arvatud üle 70% metsamaast. Rohevõrgustik sellises mahus ja tänases käsitluses ei ole aktsepteeritav. See on laialt ja põhjendamatault metsaomaniku õigusi piirav

---

¹ [Ympäristöministeriön tunnussivu](#)

ning laiemalt ei toeta ka kestlikku metsamajandust, mille reeglid on sätestatud metsaseaduses. Vajadust metsamajandamise ja rohevõrgustiku teemades selgust leida, on välja toonud ka mõjuhindajad, eriti arvestades rohevõrgustiku nii suurt ulatust. Juhime tähelepanu, et üldplaneeringutes on erinevaid põhjendamata kitsendusi seatud juba täna. Rohevõrgustikku on vaja sidususe säilitamiseks ehk liikide levikuks. Tõeline takistus liikide levimiseks on sisuliselt ikkagi füüsiline tõke – ehitus või taristu osa, mida loomad ei suuda ületada. Metsamajandusliku raie (NB! mitte ajada segi raadamisega) korral on tegemist ajutise metsakatte muutusega ehk metsa puudumine ei ole püsiv, vaid jätkuvalt on tegemist loodusalaga ning ka lankide suurus on metsaseaduses piiratud. Liigid on võimelised ka lagedaid alasid ületama, eriti loodusalasid nagu raielank, sh nii imetajad kui linnud, samuti taimede seemned, tolmuterad, eosed jm. Eestis peaks olema piisavalt ka suuri looduslikke massiive, mida näitab suurkiskjate arvukuse tõus (hundid, karud, isegi ilvesed on tõusutrendist), keda killustatud elupaigad just eriti ohustavad.

Väärtuslike maastike sisu jääb üldse ebaselgeks – peatükis toodud punktid on pigem visiooni kirjeldus kui põhimõtted. Ainus arusaadav asi on see, et domineerivaid ehitisi ei tohi püstitada. Lisaks ei ole selge, kui palju mõjutab metsakasutust väärtuslike maastike mõiste sissetoomine. Juhime ka tähelepanu, et kuigi jätkusuutlik maakasutus ja loodusressursside kasutamine on oluline, siis niivõrd tugevalt elurikkuse ja ökoloogiliste suundade peavoolustamine üle terve planeerimisdokumendi ei pruugi olla tasakaalustatud lähenemine. Me ei nõustu uue sisustamata mõiste sissetoomisega, mis võib tekitada taaskord uusi piiranguid ja regulatsioone.

5. Kooskasutus peaks olema igal pool

Kooskasutus ei peaks olema vaid linnalise ja ehituste arengu osa, vaid saab samamoodi olla ka muudes valdkondades. Näiteks tuule- või päikeseparkides, samuti liinialustel maadel võiks kooskasutuse paremini välja tuua. Kui elektriliine ei ole võimalik maa alla viia, tuleb seda avatud ala kasutada ka vastavalt – kas niitude või põllumajandusliku kasutusega ning taunida tänaste väljakujunenud metsade pool-looduslikeks kooslusteks, niitudeks või soodeks muutmist.

6. Kogu planeering vajab ühtlustamist

Üle dokumendi on põhimõtetesse lähenetud mõnevõrra erinevalt – kui osa on väga üldiselt kirjeldused, osa põhimõtted, siis samas osa ka väga detailsed

**Eesti
Erametsaliit**

juhised (nt elurikaste kompaktsete asulate pea 3 lehekülge juhiseid).

7. Lisada Eesti Erametsaliit üleriigilise planeeringu koostamise juhtrühma

Planeerimine on otseselt seotud maaomanikega, mistõttu on suurematel maaomanike esindusorganisatsioonidel kindlasti kõrgendatud huvi. On kahetsusväärne, et maaomanike esindusorganisatsioone, sh Eesti Erametsaliitu, seni juhtrühma kaasatud ei ole.

Lugupidamisega

Kristel Järve
Tegevjuht
Eesti Erametsaliit